

ban megfelelő szülőknak vagyunk leginkább híján. Ez nagyjában világszerte megállapítható, amiért is némi túlzást látunk a szerzőnek abban az intelmében (11. l. és 20. tétel az 5. lapon), mely népének erkölcsi tisztaságát a nemzetköziségtől félti. A füzet érdemét nem az teszi, *amit a szerző elmond, hanem az, ahogyan elmondja*. Szava olyan benső, nyomatékos, szinte esengő, hogy még a fásult szülőt is fel fogja rázni tétlenségéből, gondatlanságából. Hogy milyen rendszert követ a küzdelemben, az ellenszerekben, a felvilágosításban? Itt látszik legjobban, hogy mennyit foglalkozott tárgyával s mint igyekezett mindenünnen a legjobbat szerves egészbe olvasztani. Együttesen a testi, szellemi és lelki egészségnek és mértékletességnek (diätetika) szószólója, amelyeknek különvált öncéljait helyteleníti. A népeknek jövőendő sorsát — mondja ő is — a jellembeli rátermettség és a testi készség együttesen irányítják.

Az előadás tartalmát a szerző 20 tételbe foglalta össze, amelyeket célszerűbben a füzet végére illeszthetett volna, holott így a füzet élén az érzékenyebb olvasót könnyen megfélemlíthetik, elriaszthatják. Aki erről a tárgyról nálunk akarna a szülőknak szólni, annak itt derék vezető kínálkozik.

Kemény F.

ÚJ KÖNYVEK.

1. Hazai művek.*

A kolozsvári tankerület III. igazgatói értekezletének jegyzőkönyve. Főlvétetett Marosvásárhelyt, 1913. évi május hó 5-én és 6-án. Marosvásárhely, 1913. 8° 124 l. — Tizenhat tételt vitattak meg: a latin nyelvtanítás eredményesebbé tétele, az ifjúsági olvasmányok és a tanítás kapcsolata, az önképzőkörök feladata, a rendkívüli tantárgyak, középiskolai szemináriumok (gyakorlatok), védekezés az alkoholizmus ellen, fegyelmezés, önfegyelmezésre való nevelés, tanári internátusok, szociális érzésre nevelés, a normális tankönyvek, az évi értesítők kicserélése, az írásbeli dolgozatok megfelelőbbé tétele, tornázás az órák között, tantárgyak szerint való szabályozás, tanárok látogatása egymás óráin.

A pannonhalmi főapátsági főiskola Évkönyve az 1912/13. tanévre. Közzéteszi *Zoltvány Irén* főisk. igazgató. Pannonhalma 1913, n8°

* Nevelési irodalmunk újabb termékei és nevelési vonatkozású munkák. Az itt megemlítették közül egyeseket bővebben szándékozunk ismertetni.

540 l. — E III. évkönyv is dús tartalmú. Ránk tartozik két tanulmánya: *Horváth H.*, Az egyediség elkölcstani szempontból, *Strommer V.*, Keresztény maradhat-e a modern társadalom? Amaz az egyéniség fogalmát fejtegeti s a származás, nevelés és megszokás hatásáról szól. Ez pedig *Eucken* Können wir noch Christen sein? c. (1911.) művével foglalkozik, komoly kritikai hangon, a nagy eltéréseket kimutatva. A felvetett kérdésre azt feleli: «Az emberiség lehet keresztény továbbra is, sőt, ha jót akar, kell is lennie.»

Biró Imre, Az iskola és a szülői ház. Kny. a szegedi városi főgimn. 1912/13. Értesítőjéből. Szeged, 1913. n° 31. l. — A nevelés e két tényezője között összhangot szeretne teremteni az író. Bármily tisztázott is elméletileg ennek szüksége, mindig helyén való ilyen, szélesebb köröknek szánt fejtegetésekkel mindkét félen erősíteni az egybehangzó munkára való törekvést!

Budapest székesfőváros elemi népiskoláinak helyi tanterve, a miniszteri tanterv és utasítás alapján, a tanítás anyagának felosztásával és a kivitelre vonatkozó útmutatásokkal. Budapest, 1913, 8° XVI + 451 l., ára 5 kor., tanítóknak 20% engedmény. Kapható: Központi városháza, nyomtatvány-raktár.

Család és iskola. 22 értekezés a nevelés és tanítás köréből. Szülők, tanítók és nevelők részére szerkesztette *Kemény Károly* nyitrai számbokrési tanító. III. bőv. kiadás. Nagybánya, 1913, Kovács Gyula; 8° 126 l., ára 2 kor. 50 f. — Teljesen gyakorlati irányú, apró cikkek gyűjteménye. Némelyik csak a tanítónak szól, nagyrészt a szülőknél is. Figyelmet érdemel, hogy e gyűjtemény III. kiadást ért, nyilván személyes terjesztés útján. De ez a tény is a pedagógiai érdeklődés növekedését mutatja.

Deme Károly, **Cikkek, értekezések.** Kolozsvár, 1913, Stief J. és Társa, n° 231 l., ára? — Az író 30 éves szolgálatát ünneplik kartársai e gyűjteménnyel, melyben tanügyi és más lapokban, értesítőkből megjelent, jórészt apró cikkek, felolvasások vannak. A tanügyiék főként a tanítóság helyzetével és a polgáriskolával foglalkoznak. A díszes kötet létrejöttét értjük és méltányoljuk. Kétségtelen azonban, hogy a szerző többet használhatott volna iskolájának és irodalmunknak oly művel, amely gondolatait, tapasztalatait egységesen foglalta volna össze. Bizonyára hatást akartak a szerzőnek e kötetrel biztosítani. E célra az ilyen gyűjtemény aligha alkalmas.

Dobján László, **A mult tanév története.** Budapest, 1912, Franklin T., kis 8° 46 l. — Az 1911/12. tanévről szól, a Népiskolai Almanach számára készült s csupán a népiskolával foglalkozik. Hasznos lenne az ilyen módon terjedő, tehát általánosan ismeretes tájékoztatóba más iskolafajok s az egész pedagógiai élet főbb eseményeit

is bevenni, hogy így a különböző iskolák tanítói bizonyos közös tájékoztatást szerezzenek.

Dobján László, Hazai középiskoláink 1911/12. tanévi érte-sítőiben megjelent tudományos értekezések s egyéb közlemények re-pertoriuma. Budapest, 1913, Franklin T., kis 8° 32 l. — Szükséges és hasznos füzet; de a pedagógiai dolgozatok csoportosítása nem sike-rült. Zavarok elkerülése céljából elég volna ezeket a szerzők betűrend-jében közölni. Ma már lehetetlen ez a megkülönböztetés: «Általános neveléstani elvek», «Különös neveléstani elvek»! A bevezető áttekin-tésre nincs szükség.

Hetvényi Lajos dr., A modern haladás és az evang. ker. világnézet viszonya különös tekintettel az iskolai nevelésre. Sopron, 1913, 8° 28 l., Kókai L. biz. Budapest, 50 fill.

Horváth Dezső dr., A hétosztályú reform polgári iskola kér-dése. Kny. a Nemzeti Kultúra 1913, 7—8. sz. (Gyula), lex. 8° 15 l. Az író szerint a munkára nevelést nem szabad szűkkörűen csupán testi értelemben venni, hanem a szellemi önállóság fejlesztésére is fel kell használni; óv attól, hogy a gyakorlatiság miatt a nevelés erkölcsi célzata elhomályosuljon; mérsékletet ajánl a tananyag meg-állapításában és sürgeti az egészségtan s társadalomtan tanítását. Az új iskolatípus gyors általánosítását nem tartja kívánatosnak.

Magántanulók útmutatója. Részletes tájékoztató és tanácsadó az összes magán-, felvételi és különözeti vizsgálatok ügyében, ügy-szintén bármely életpályára való előkészületre nézve. Szerkesztette Márton Jenő igazgató, Bpest, 1913. Rényi K., 8° 212 l. 3 K 60 fillér.

Nagy Lajos, A kísérleti hétosztályú reform polgári iskolá-nak tanítási terve. Tervezet. Az orosházi reform polgári iskola ta-nártestületének közremunkálásával írta és szerkesztette. Orosháza, 1913. 8° 79 l. — Olyan iskolát kíván, amely «a termelő osztály mű-veltségi igényeit kielégíti, a legszükségesebb gyakorlati ismereteket tanítja s tervszerűen a munkára nevel». E füzetet ismerteti Horváth D. itt említett dolgozata.

Rácz Lajos, Rousseau mint moralista. Budapest, 1913. Hor-nyánszky V. nyomdája, n8° 64 l., ára?

Rónai Antal, Szlőjd. A tanterv szerint; számos ábrával. Az elemi iskola valamennyi osztálya számára. Nagybánya, 1913. Kovács Gyula, n8° 46 l., 1 kor. 80 fill. — A szerző alsószilvási tanító s min-denkinék lehetővé akarja tenni, hogy a kézügyesítő gyakorlatok ve-zetéséhez szükséges elméleti tudás és gyakorlati fogások minimumát elsajátíthassa.

Scherer Lajos, A losonci áll. főgimnázium Uránia-színháza és a képvetítés. Kny. az Értesítőből. Losonc, 1913, 8° 22 l., ára

50 fil. — Minden iskolának vetítógépet óhajt, mert az a modern tanításnak nem mellőzhető eszköze.

Travnik Jenő dr., Németországai tanulmányútam. Kny. a győri áll. főrealisk. 1912/13. Értesítőjéből. Győr, 1913, n° 50 l. — A 25—35. ll. néhány közép fokú intézetben a tanításon tett látogatásait írja le. Az egész hivatalos beszámoló kissé körülményesen ad elő oly apróságokat is, amelyek bizvást elmaradhattak volna.

Várnai Arvéd dr., A koedukációs iskola. Vác, 1913, 8° 102 l., Rényi K. biz. Budapest, 1 kor. 50 fil.

2. Angol és német művek.

Bailey, C. W. Steps Towards Educational Reform: Some Practical Suggestions for Improving our National System. 8° 120 p. Camb. Univ. Press. 1/

Colvin, S. S. and Bagley, W. C., Human Behaviour. A First Book in Psychology for Teachers. 8° Macmillan. 4/6.

Dresslar, F. B., School Hygiene. 8° Macmillan. 5/6.

Ferrer, Fr., The Origin and Ideals of the Modern School, 12° 126 p. Watts, 9 d.

Holmes, E., The Tragedy of Education. 8° 110 p. Constable 2/6.

Mark, Th., Modern Views on Education. 12° 264 p. Collins. 1/

O'shea, M. V., Every-day Problems in Teaching. 8° Longmans 4/6.

Plaisted, L., Handwork and its Place in Early Education. 8° 342 p. Clarendon Press. 4/

Strayer, G. D. and Thorndike, E. L., Educational Administration: Quantitative Studies. 8° Macmillan. 8/6.

Welpton, W. P., Physical Education. 8° 277 p. Clive. 3/6.

Wood, W., Children's Play and its Place in Education. With an appendix on the Montessori Method. 8° 218 p. K. Paul. 3/6.

Deutsche Hilfsschulen in Wort und Bild. Hrsg. v. Wehrhahn. Lez 8° XXI + 385. Halle, Marhold, geb. 15 M.

Fleischmann, M., Aus der Frühzeit der Bürgerkunde an höheren Schulen. Ein Beitrag zur Gesch. des Rechtsunterrichts. Gr. 8° 108 S., Berlin, Vahlen, 3 M.

Gedeon H., Der Lehrer in Gesellschaft u. Leben. Ein Buch für Lehrer u. Lehrerinnen. 8° X + 356 S. Hamm, Breer u. Thienemann. geb. 4 M.

Guyau, J. M., Erziehung u. Vererbung. Eine soziol. Studie. Deutsch v. E. Schwarz u. M. Kette. Mit e. Einl. v. E. Bergmann. gr. 8° XXXI + 290 S., Leipzig, Kröner, geb. 6 M.

Hoffmann, J., Die Erziehung der Jugend in den Entwicklungsjahren. 8° XVI + 279 S., Freiburg, Herder, geb. 3.50 M.

33*

